

– *Het tijdpad*

In een gegeven onderzoekscontext met deadlines kan hetzij een kwalitatieve, hetzij een kwantitatieve aanpak, hetzij een bepaalde menging het meest adequaat zijn. En de menging kan in de verschillende fasen van een onderzoek ook verschillend zijn.

– *De sterkte-zwakteverhouding tussen opties*

Welke sterktes en zwaktes hebben de diverse onderzoeksvormen, zoals besproken door Fijgje de Boer, die in een bepaalde onderzoekscontext in aanmerking komen? En hoe valt een vergelijking op basis hiervan uit?

Zo gezien wordt ten slotte de keuze voor een bepaalde mix minstens bepaald door een tiental dimensies. Pragmatisch gezien is de vraag niet zozeer of er kan worden gemixt, maar welke methode of combinatie van methoden optimaal is, in methodologische en andere opzichten (bijvoorbeeld in politiek opzicht), gelet op de besproken dimensies.

Literatuur

Smaling, A. (1992). De pragmatische ruimte: paradigmatische en pragmatische elementen in de methodenkeus. In A. Smaling, & F. van Zuuren (Red.), *De praktijk van kwalitatief onderzoek. Voorbeelden en reflecties* (pp. 164-182). Amsterdam/Meppel: Boom.

Smaling, A. (1994). The pragmatic dimension. Paradigmatic and pragmatic aspects of choosing a qualitative or quantitative method. *Quality & Quantity*, 28, 233-249.

Een gat in de markt

Fred Wester

Zou er voor het mixen van methoden een nieuwe *methodologische* benadering nodig zijn? Ik denk het eigenlijk niet. Misschien dat er wel nieuwe theoretische invalshoeken moeten worden toegepast om de resultaten van verschillende methoden in een kader te kunnen interpreteren, maar methodologisch? Op voorhand zou ik het niet weten, maar ik schat in dat elke methodologische benadering voor elke methode wel een plaats heeft. Dat is niet altijd een prominente plaats, maar dat is wat anders.

Kun je *methods* mixen? Ik denk dat de geschiedenis van de wetenschap vol zit met het mixen van methoden en technieken. Volgens mij werd grofweg voor 1960 in de sociologie alles zo'n beetje gemixt. De oude Blumer heeft in 1930 heel wat afgeteld bij de analyse van de opstellen die hij door jongeren liet schrijven over de films die ze hadden gezien. Sorokin liet zijn medewerkers teksten lezen, beoordelen en rangordenen om te bepalen welk waarheidssysteem in elke eeuw sinds de Grieken dominant was. Er werd geteld, gemeten, beoordeeld en geïnterpreteerd en niemand die er een probleem van maakte dat er *methods* werden gemixt.

Wat mij in de bijdrage van Fijgje de Boer opvalt, is dat de door haar besproken auteurs het vooral hebben over het mixen van kwalitatieve en kwantitatieve methoden/technie-

ken of beter van de kwalitatieve en de kwantitatieve methode en die worden ook nog tegengesteld genoemd. Er is sprake van een oorlog tussen paradigma's, die bepaalde procedures verdacht maakt in bepaalde kring! Maar dit probleem kan eenvoudigweg worden vermeden door toepassing van een supertruc: wij sluiten de ogen. In de pragmatische visie passen we de tegengestelde methoden gewoon toe: weg probleem. En dat is niet verwonderlijk: ik vermoed dat het genoemde probleem er nooit is geweest voor degenen met methodologische scholing. Die bezien onderzoek doen altijd al als een geheel van keuzes en beperkingen, ook als het gaat om kwantitatieve benaderingen. Het mixen van werkwijzen uit een experimenteel design met die uit een surveydesign geeft ook problemen waar een oplossing voor moet worden gezocht. Elke techniek heeft zo zijn voors en tegens en bij een wat complexe onderzoeksopzet zullen dus heel wat probleempjes moeten worden opgelost om recht te doen aan de eisen van goed onderzoek, hoe dat ook wordt gedefinieerd. Wie kent niet het dubbel blind opgezette experiment, waar ook nog een vragenlijstonderzoekje, diepte-interviews en archiefonderzoek naar het voorschrijfgedrag aan worden gekoppeld. Dat is niet *Mixed Methods* als nieuwe methodologische benadering, dat is gewoon vragen om problemen zoals in elk onderzoek, maar dan in het kwadraat!

De verklaring voor de opkomst van de publicaties over *Mixed Methods* ligt dan ook niet in het ontluiken van een nieuwe methodologische benadering. Er is volgens mij gewoon sprake van een uitgeversstrategie: verzin een label en maak een handboek!

***Mixed Methods*: gooi het kind niet met het badwater weg**

Replik op de commentaren van Dechering, Smaling en Wester

Fijgje de Boer

Uit de reacties op mijn bijdrage over *Mixed Methods* blijkt Fred Wester het meest kritisch om het als een nieuwe methodologische benadering op te vatten. Smaling en Dechering pakken het pragmatisch aan en geven hier en daar een toevoeging.

Het is vooral de reactie van Wester die uitdaagt tot reageren. Hij is diep in de wetenschapsgeschiedenis gedoken om weer te geven dat het mixen van *methods* eigenlijk niets nieuws is, misschien al zo oud als de wetenschap zelf. In ieder geval waren symbolisch interactionisten, zoals Blumer, die bekend staan om hun kwalitatieve aanpak, zelf ook niet vies van tellen, stelt Wester. Het valt nog wel mee met die tegenstelling kwantitatief-kwalitatief, stelt hij in de volgende alinea, met wat methodologische scholing ontdek je vanzelf dat het niet zo tegengesteld is als sommige auteurs beweren.

Je kunt je afvragen of er een tegenstelling bestaat tussen de kwantitatieve en kwalitatieve benadering door te wijzen op kwalitatieve auteurs, zoals Blumer, die zelf ooit telde, of door een pragmatische invalshoek te hanteren. Als je echter methodologische handboe-